

ZALECENIA DOTYCZĄCE KOREKCJI PRESBIOPII ZA POMOCĄ SOCZEWEK KONTAKTOWYCH

ETAP I

KWALIFIKACJA PACJENTA

Uwaga: Poniższe rekomendacje dotyczą stosowania soczewek kontaktowych miękkich. W przypadku soczewek kontaktowych twardych szczególne zalecenia dotyczące doboru i przeprowadzenia badań dostarczają producenci soczewek.

INFORMACJA DLA PACJENTA

Pacjent podczas rozmowy powinien otrzymać następujące informacje:

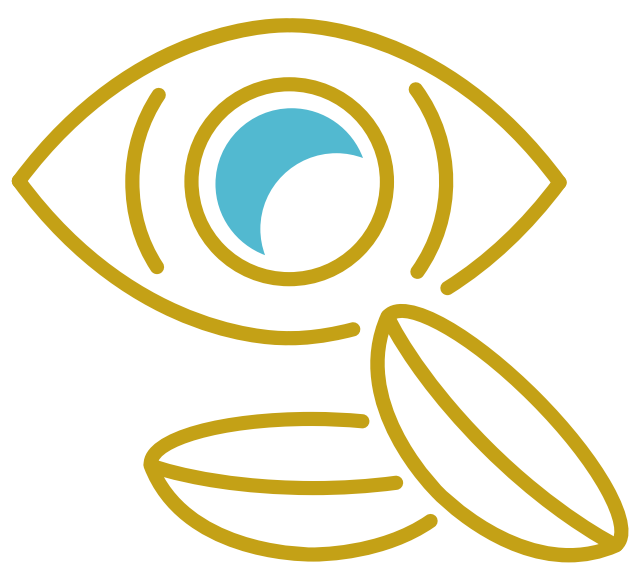
- **Pacjenci powinni dowiedzieć się, na czym polega presbiopia, oraz że wada będzie postępować.**
- **Propozycja dalszego postępowania**
Pacjenci powinni otrzymać propozycję korekcji wady przy zastosowaniu soczewek kontaktowych wraz z informacją o innych możliwych formach korekcji wady.
- **Informacja o korzyściach wynikających z użytkowania soczewek kontaktowych**
- **Informacja o ograniczeniach soczewek kontaktowych ze szczególnym uwzględnieniem warunków oświetleniowych wobec soczewek multifokalnych**
- **Informacja o względnych przeciwwskazaniach do korzystania z soczewek kontaktowych** (w każdym indywidualnym przypadku ocenę w tym zakresie podejmuje specjalista)

Podczas rozmowy lekarz okulista/ optometrysta powinien udzielić odpowiedzi na pytania pacjentów i wyjaśnić ich wątpliwości.

INFORMACJA OD PACJENTA

Lekarz okulista/ optometrysta przeprowadza wywiad, w wyniku którego powinien uzyskać następujące informacje:

- **Dane osobowe**
- **Potrzeby i oczekiwania pacjenta**
 - jak pacjent funkcjonuje "z bliska" w życiu (w warunkach życia codziennego)
 - potrzeby wzrokowe pacjenta z uwagi na tryb życia, pracę, itd.
 - potencjalna tolerancja pacjenta na niedogodności związane z wyborem soczewek kontaktowych

ZALECENIA DOTYCZĄCE KOREKCJI PRESBIOPII ZA POMOCĄ SOCZEWEK KONTAKTOWYCH

ETAP I

KWALIFIKACJA PACJENTA

INFORMACJE OD PACJENTA C.D.

• Stan zdrowia pacjenta

Podczas rozmowy z pacjentem bardzo istotne jest uzyskanie możliwie pełnej informacji o jego stanie zdrowia. Pozwoli to na dobranie przez lekarza okulistę/ optometrystę najlepszego rozwiązania dla pacjenta.

Informacje, które należy zgromadzić:

- choroby ogólne
- historia korekcji
- patologie układu wzrokowego - leczenie, zabiegi medyczne
- ostatnie badanie u okulisty
- wywiad rodzinny
- przyjmowane leki
- odczuwalne dolegliwości związane z oczami (zamazanie obrazu, bóle oczu, bóle głowy, dwojenie, inne)

Materiał dotyczący zaleceń w zakresie gromadzenia informacji o stanie zdrowia pacjenta został przygotowany na podstawie dokumentu „Standard badania optometrycznego” przygotowanego przez Polskie Towarzystwo Optometrii i Optyki.

Zalecane jest opracowanie ankiety dotyczącej potrzeb i oczekiwań oraz stanu zdrowia pacjenta, wspierającej zbieranie informacji przez lekarza okulistę/ optometrystę.

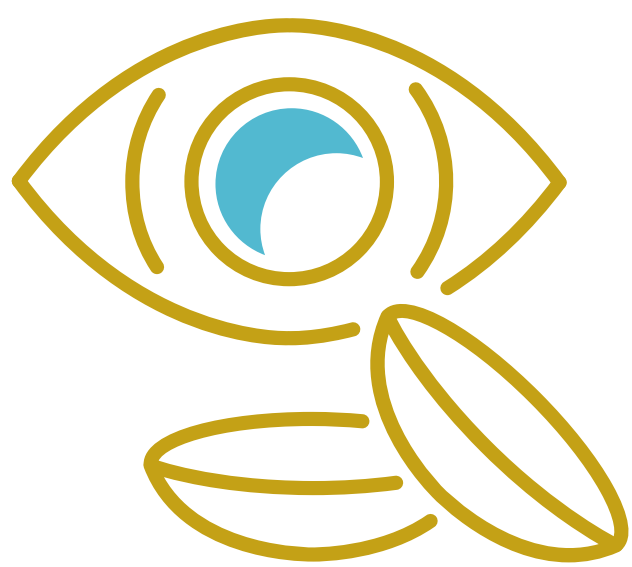
WYKONANIE BADAŃ

Z różnych przyczyn pacjenci mogą przekazać niepełne informacje o swoim stanie zdrowia i odczuwalnych dolegliwościach związanych z oczami.

W związku z powyższym, zaleca się, aby w pierwszej kolejności specjalista zweryfikował, czy:

- pacjent, który poinformował, że nie ma żadnej wady wzroku, rzeczywiście nie ma wady
- pacjent, który poinformował, że ma określoną wadę wzroku, rzeczywiście ją ma, w stopniu, o którym poinformował pacjent

Zestawienie badań rekomendowanych i dodatkowych znajduje się w załączniku **Tabela nr 1**

ZALECENIA DOTYCZĄCE KOREKCJI PRESBIOPII ZA POMOCĄ SOCZEWEK KONTAKTOWYCH

ETAP I

KWALIFIKACJA PACJENTA

WYKONANIE BADAŃ C.D.

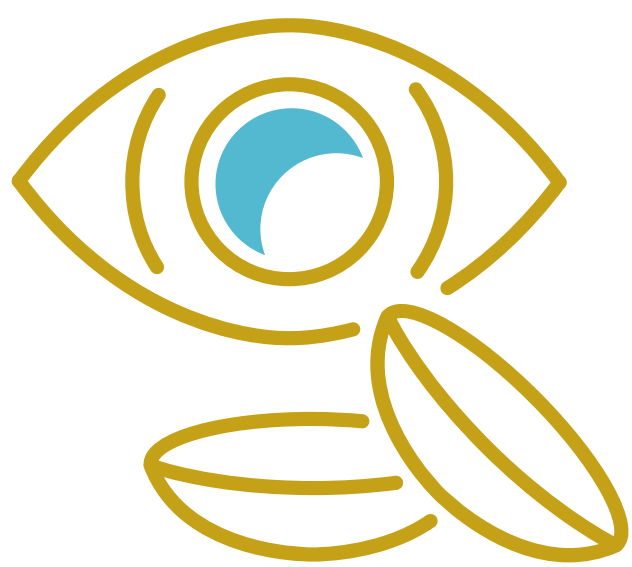
W przypadku gdy podczas rozmowy z pacjentem lub przeprowadzonych badań lekarz okulista/optometrysta stwierdzi wadę wzroku wynikającą z nieznanych przyczyn, lub jeżeli podczas badania pacjent nie osiąga przyjętych norm, zaleca się zlecenie dodatkowych badań okulistycznych.

Podczas pierwszej wizyty należy wykonać ocenę przedniego odcinka oka w biomikroskopie z lampą szczelinową. Według standardu Polskiego Stowarzyszenia Soczewek Kontaktowych, badanie to obejmuje:

BADANIE W LAMPIE SZCZELINOWEJ

1. Ocena przedniego odcinka oka
 - 1.1. ilość i jakość filmu łzowego
 - 1.2. rogówka
 - 1.3. spojówka gałkowa
 - 1.4. powieki
 - 1.4.1. mruganie i domykalność powiek
 - 1.4.2. brzegi powiek i rzęsy
 - 1.4.3. stan i działanie gruczołów
 - 1.4.4. spojówki powiekowe (wywinięcie powiek)
2. Obserwacja przedniego odcinka cd.
 - 2.1. komora przednia
 - 2.2. tęczówka i reakcja źrenic
 - 2.3. soczewka własna pacjenta

Istotne jest wykluczenie u pacjenta przeciwwskazań do noszenia soczewek.

ZALECENIA DOTYCZĄCE KOREKCJI PRESBIOPII ZA POMOCĄ SOCZEWEK KONTAKTOWYCH

ETAP II

DOBÓR SOCZEWEK KONTAKTOWYCH

WYBÓR MOCY I RODZAJU SOCZEWEK ORAZ OCENA DOPASOWANIA SOCZEWEK NA OKU

1. Określenie typu i parametrów soczewek próbnych

Wybór mocy soczewek może różnić się w zależności od producenta soczewek kontaktowych.

2. Założenie soczewek próbnych i okres adaptacji

Ważne jest, aby okres adaptacji pacjenta przebiegał w naturalnych dla niego warunkach pracy wzrokowej. Należy dać pacjentowi możliwość przespacerowania się w założonych soczewkach, spojrzenia w dal np. przez okno, przeczytania fragmentu gazety, czy skorzystania ze smartfona itd.

3. Ocena dopasowania soczewek próbnych:

- centracja i pokrycie rąbka rogówki
- ruchomość podczas mrugania przy różnych kierunkach obserwacji
- ruchomość przy zmianie kierunku obserwacji
- test "push up"
- komfort użytkownika
- ocena ostrości wzroku w soczewkach

w przypadku soczewek multifokalnych nie zaleca się badania za pomocą optotypów, raczej ocenia się w skali stopień zadowolenia pacjenta z uzyskanej ostrości widzenia

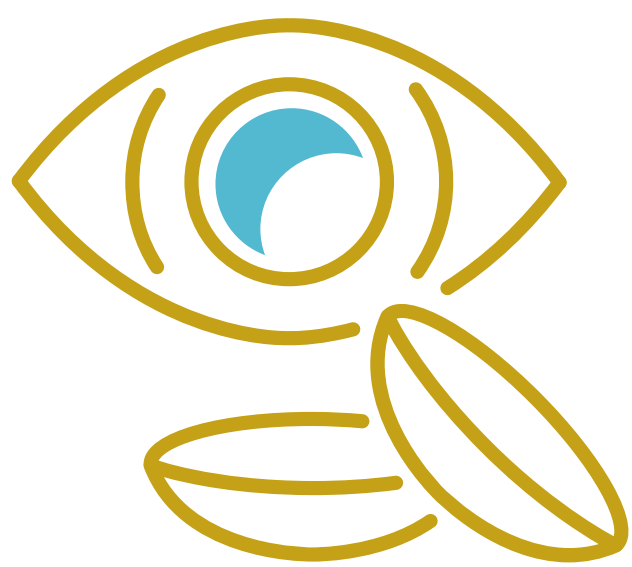
- ocena nadkorekcji

procedurę nadkorekcji dla soczewek multifokalnych przeprowadza się według wytycznych producenta. Jest to zwykle procedura obuoczna.

W przypadku negatywnej oceny, należy dobrać inny typ soczewki i powtórzyć procedurę od pkt. 1

4. Ocena oczu po zdjęciu soczewek próbnych

Materiał dotyczący zaleceń w zakresie gromadzenia informacji o stanie zdrowia pacjenta został przygotowany na podstawie dokumentu „Standard badania optometrycznego” przygotowanego przez Polskie Towarzystwo Optometrii i Optyki.

ZALECENIA DOTYCZĄCE KOREKCJI PRESBIOPII ZA POMOCĄ SOCZEWEK KONTAKTOWYCH

ETAP II

DOBÓR SOCZEWEK KONTAKTOWYCH

NAUKA ZAKŁADANIA I ZDEJMOWANIA SOCZEWEK

Każdy pacjent w trakcie wizyty powinien przejść szkolenie w zakresie zakładania i zdejmowania soczewek.

Szkolenie składa się z:

- **Części teoretycznej**

Pacjent otrzymuje materiały edukacyjne w formie pisemnej (np. materiały opracowane przez producentów soczewek), a także informacje ustne przekazywane przez lekarza okulistę/ optometrystę

- **Części praktycznej**

Pacjent uczy się samodzielnego zakładania i zdejmowania soczewek. Należy pamiętać o tym, że pacjent z presbiopią może potrzebować więcej czasu na naukę niż pozostali pacjenci i wymagać dodatkowej pomocy podczas nauki (np. okulary)

- **Zalecenia pacjentowi i zapisania środków pielęgnacyjnych do soczewek oraz ewentualnych produktów dodatkowych** (np. krople nawilżające lub zestaw do termoterapii brzegów powiek)

ZALECENIA DLA PACJENTA DOTYCZĄCE UŻYTKOWANIA SOCZEWEK KONTAKTOWYCH

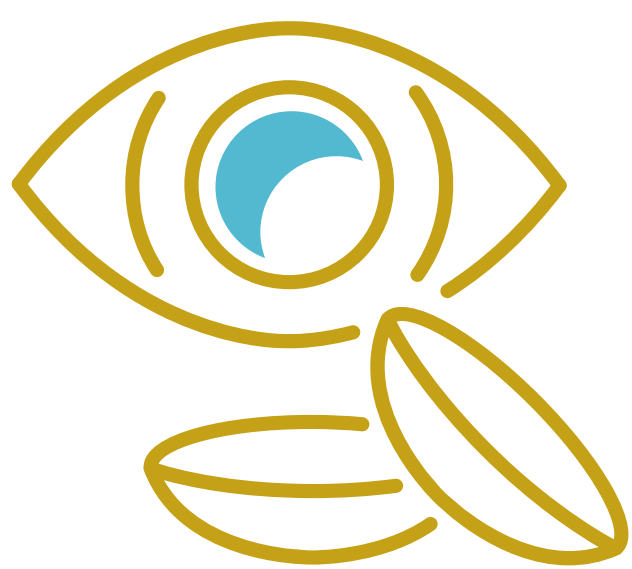
Pacjent powinien zostać poinformowany o tym :

- w jaki sposób prawidłowo korzystać z soczewek kontaktowych
- w jaki sposób pielęgnować soczewki kontaktowe
- co zrobić w wypadku wystąpienia sytuacji "niepokojących" (np. ból oczu, silne zaczerwienienie oczu, gorsze widzenie itp.)
- jakie soczewki zostały przepisane (np. karta użytkownika soczewek, recepta)
- że każda kolejna zmiana rodzaju, mocy i producenta soczewek musi być poprzedzona doborem soczewek przez lekarza okulistę/ optometrystę

Pomocne mogą być materiały edukacyjne Polskiego Stowarzyszenia Soczewek Kontaktowych i producentów soczewek kontaktowych.

USTALENIE PIERWSZEJ WIZYTY KONTROLNEJ

Termin pierwszej wizyty kontrolnej ustala lekarz okulista/ optometrysta i informuje o tym pacjenta.

ZALECENIA DOTYCZĄCE KOREKCJI PRESBIOPII ZA POMOCĄ SOCZEWEK KONTAKTOWYCH

ETAP III

KONTROLA

PIERWSZA WIZYTA KONTROLNA I KOLEJNE WIZYTY KONTROLNE

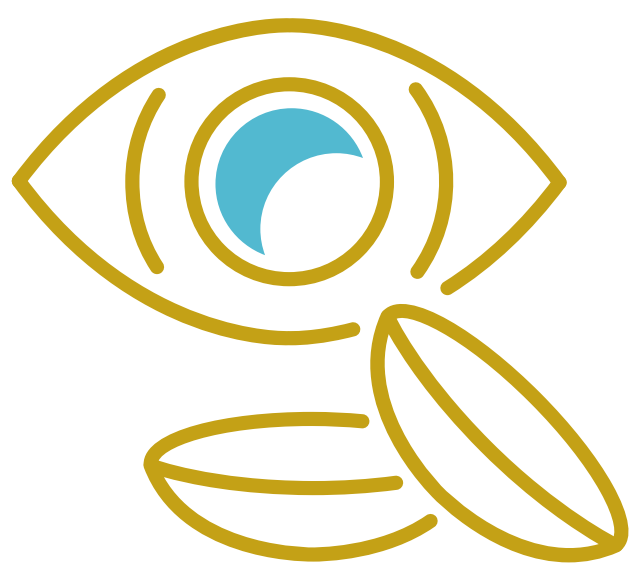
Pierwsza wizyta po ok. 1-2 tygodniach po dopasowaniu soczewek kontaktowych

Co obejmuje wizyta:

- **wywiad z pacjentem**
zebranie informacji od pacjenta w zakresie funkcjonowania soczewek i komfortu ich stosowania
- **badanie ostrości wzroku i nadkorekcja**
- **ocena soczewek i ich dopasowania**
- **zdjęcie soczewek przez pacjenta**
- **badanie przedniego odcinka oka za pomocą lampy szczelinowej**
 - ocena filmu łzowego
 - ocena rogówki
 - ocena spojówki gałkowej
 - ocena powiek:
 - brzegi powiek i rzęsy
 - stan i działanie gruczołów
 - ocena spojówki powiekowej (z odwinięciem powiek)
 - badanie z użyciem fluoresceiny i filtra żółtego
- **weryfikacja parametrów soczewek kontaktowych**
- **weryfikacja, czy pacjent pamięta przedstawione zalecenia oraz czy prawidłowo zdejmuje i zakłada soczewki**
- **ustalenie terminu kolejnej wizyty kontrolnej**
w zależności od rodzaju soczewek lekarz okulista/ optometrysta ustala termin kolejnej wizyty kontrolnej

W przypadku dyskomfortu, niewystarczającej ostrości widzenia, "problemów" na powierzchni oka, należy zastanowić się nad wymianą rodzaju soczewek lub ich parametrów.

Materiał dotyczący przebiegu wizyty kontrolnej przygotowany na podstawie dokumentu „Standard badania optometrycznego” przygotowanego przez Polskie Towarzystwo Optometrii i Optyki.

ZALECENIA DOTYCZĄCE KOREKCJI PRESBIOPII ZA POMOCĄ SOCZEWEK KONTAKTOWYCH

Załączniki:

1. Tabela nr 1 *Badania pacjenta poddawanego korekcji presbiopii za pomocą soczewek kontaktowych*

**Dokument został opracowany w ramach projektu
"Presbiopia - nauka dla innowacyjności, innowacyjność dla nauki"**

Autorzy:

Dr inż. Izabela Garaszczuk - Politechnika Wrocławska/ Grupa Optyki Widzenia

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Grzybowski - Kierownik Katedry Okulistyki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie/ Fundacja Wspierania Rozwoju Okulistyki "Okulistyka 21"

Lek. Marek Skorupski - Prezes Zarządu Polskiego Stowarzyszenia Soczewek Kontaktowych

Mgr Tomasz Suliński - Senior Professional Services Manager, Alcon Polska Sp. z o.o.